

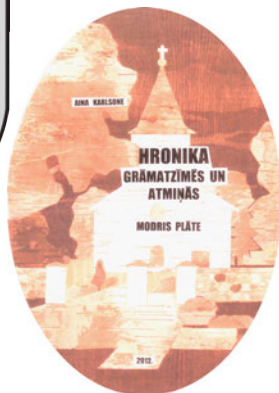

LUCIJA ȶUZĂNE

Lucija Kuzāne

UDK - 821. 174-4
Karl 445

Izdevums sagatavots biedrībā
“Aleksandra Pelēča lasītava”
un tirāžēts ar Jēkabpils pilsētas domes atbalstu

Rakstniece **Lucija KUZĀNE**

Hronika - fragmenti no pusi gadsimta krātiem rakstiem periodikā

Prāvests **Modris PLĀTE**

Hronika no atmiņām, notikumiem un faktiem, kas 14 gadus krāti
Jēkabpils luterāņu draudzes kancelejā

Ārsts, rakstnieks **Jānis LIEPINS**

Hronika - fragmenti no 30 gadu ilgumā saņemtām vēstulēm,
grāmatām, žurnāliem un avīžrakstiem, saglabājot autora rakstību
Stāstījumos, rakstos minētās personas, iespēju robežās, arī fakti un
notikumi papildināti ar **Ainas KARLSONES** grāmatzīmēm,
gleznu reprodukcijām un zīmējumiem

Vāka noformējumā izmantots

Pētera Korsaka foto

Zigurda Kalmaņa makets

ISBN 978-9934-8244-6-3

© Ainas Karlsones teksta kārtojums un ilustrāciju atlase
© Biedrības “Aleksandra Pelēča lasītava” izdevums, 2012

Saturs

<i>Zigurds Kalmanis Ievada vietā</i>	7
1902–1903	9
1925–1945	10
1948–1961	11
1962–1966	12
1970–1974	13
1975–1977	14
1978–1979	16-17
1980–1981	18-19
1982	20
1983–1984	23
1985	24-26
1986	27-30
1987	32-35
1988	36-37
1989	38-40
1990	41-42
1991	43-45
1992-1993	46
1994	47-48
1995	49-53
1996	54-56
1997	57-59
1998	60-61
1999	62-65
2000	66-71
2001	72-74
2002	75-80
2003	81-83
2004	84-85
2005	86-89
2006	90-97
2007	98-103
2008	104-106
2009	107-109
2010	110-119
2011	120-127

Ievada vietā

Kad sirsnīgais draugs Aleksandrs Stupļa kalna piekāvē mudināja Luciju vēlreiz apiet apkārt “Zapītim” un cieši pagrozīties tā priekšā, sapratu, ka tāda izrīcība nav nekāda joka lieta.

Tikko tas bija paveikts un “sarkanā zvēra” īpašniece ierūmējusies šofera sēdekļī, pirmajam startera klikšķim atskanot, auto samirkšķināja plakstiņus, nekavējoties ierūcās un bija gatavs ceļam. Saprotams, pazina saimnieci.

Ne daudz, ne maz, bet no tās brauciena reizes, kad skatījām Neretas puses brīnumus, aizskrējuši trīsdesmit gadi...

“*Ak tu, pasaulī!*” Cik Lucija paspējusi sadarīt! Ieskaitot talsiniekiem un latviešu literatūras vēsturei nozīmīgāko veikumu – monogrāfisko apceru grāmatu “Aleksandrs”.

Pāršķirstu Talsos “Aleksandra Pelēča lasītavā” glabātās mapes ar uzrakstiem “Lucija Ķuzāne”.

Re, atrodu pa senākai fotogrāfijai. Paskat, dūšīgais “zirdziņš” “Zapītis”, Stupļa kalna dižakmens pie kura bildējāties ar Aleksandru un Andreju. Uzsmaržo pa kādai grāmatiņai, pa rokraksta lapiņai un vēstules rindiņai. Laikrakstu izgriezumos ar Lucijas publikācijām 1987. gada 31. oktobra “Skolotāju Avīze”, kur visā pirmās lapas platumā Andra Krieviņa uzņemts Lucijas portrets tautiskā ģērbā ar dālijām pie Gricāles kroga sienas.

Gaiši atminos tos “blēņu darbus”, kad kroga virtuvē oša šķilā kopīgi kalām piemiņas zīmi, ko pielikt Vecmēmeles laukos iestādītajai “Spītīgā oša” atvasei un sarūpējām vēstures pieminekļa norādi uz šo “nomeliorēto” piemiņas vietu. Skāde gan, ka tā laika izpildkomitejai mūsu pašdarbība lāgā nepatika, tomēr norāde ceļmalā pie Vecmēmeles veikala dižojās pāris nedēļas.

Atšķiru 1987. gada žurnāla “Zvaigzne” 24. numura lapaspusi, kur publicēts Lucijas raksts “Dzērvju ilgas” ar “fotogrāfa” Ērika Grunšteina bildēm, stāstot par Jāņa Jaunsudrabiņa vietu apciemojumu Vācijā.

Zināms, ka vīri dažkārt padodas izturībā vārgāki. Par vienas krietnas sēļu sievas Lucijas mūžu to vis neteiksi.

Zigurds Kalmanis

Lucija pie sava Zapīša 1985. gadā

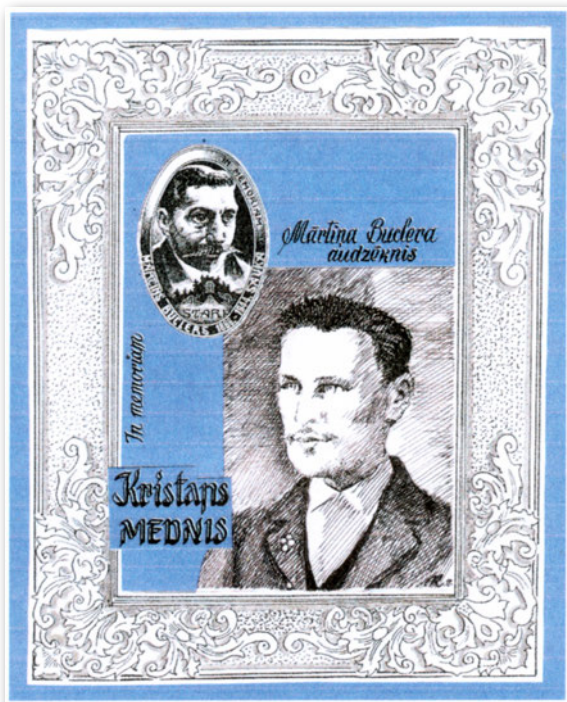
Rakstniece 1985. gadā vecāku atdusas vietā Mēmeles kapsētā

Aleksandrs Pelēcis, Lucija Kuzāne, Andrejs Pinka 1982. gadā
pie Stupļa kalna dižakmens

1902.

Kalpa puisis **Kristaps Mednis** (**Lucijas** tēvs – 22 gadus vecs) Vecmēmelē Prankas sudmalās uzzina no kādas Saukas saimnieces, ka kaimiņos “Juču” **Bucleriem** ciemos atbraucis paskolotais dēls **Mārtiņš**, kam nu Rīgā pašam sava bode (fotogrāfēšanas piederumu pārdošana). Māte iedod doniņu maizes un cibu ar biezpienu, un viņš kājām dodas uz Sauku (35 verstis), lai vakarā satiktu **Mārtiņu Bucleru**.

1903.

Janvārī, **Buclera** iedrošināts, **Kristaps** dodas uz Rīgu trīs mēnešu mācībās pie viņa, reizē nopelnot kaut ko darbā daiļkrāsotāju darbnīcā. Pēc praktiskajiem darbiem pavasarī saņem aplieciņu, ka ir otrās pakāpes fotogrāfs. Kopā ar fotoaparātu un piederumiem bilžu izgatavošanai **Kristaps** atgriežas „uz zemēm” **Mēmeles** pagastā, kur fotogrāfēšanas ēra vēl nebija sākusies.

L. Ķuzāne. Brīvā Daugava, 2006.09.XII

1925.

Latvijas agrārreformas laikā fotogrāfs un pulkstenmeistars **Kristaps Mednis** pieprasa sev amatnieka zemi. Viena no lozēm – zemīte kopā ar veco krogu krīt **Kristapam**, kuru viņš gan nevēlējas. Saprazdams, ka ar to vien galā netiks, brauc uz Neretas tirgu sievu lūkot. Bildina atraitni **Mari**.

Mārīte Romāne. Jaunās grāmatas, 1989.g., 4. Nr. No patiesības neatteikšos.

1927.

30.X Svētdiena. „Piederu pie likteņa izredzētajiem. Esmu dzimusi svētdienā. Visas vēlēšanās galu galā piepildās.”

Mārīte Romāne. Jaunās grāmatas, 1989.g., 4. Nr. No patiesības neatteikšos.

1936.

Kad tēvs nomirst, **Lucijai** ir 9 gadi. Kaut arī māte pušu plēšas ar darbiem, ģimene pieder pie trūcīgajiem. **Gricgales** skolā jau sākumā skolotāja skolēnus šķiro mantīgajos un nemantīgajos, kuriem jāpietiek ar 4 klasēm, to vidū arī **Lucijai**.

Mārīte Romāne. Jaunās grāmatas. 1989.g. 4.Nr. No patiesības neatteikšos.

1940.

[..] ceturtajā klasē uzraksta pirmo visas Latvijas mērogā pamanīto domrakstu, kam piešķir balvu [..]. Mācības turpinās.

1942.

[..] sestajā klasītē vārdos izteikta vēlme kļūt par skolotāju. Pēc izlaiduma jaunais skolotājs **Andrejs Dragūns** prot mātei iestāstīt, ka skuķe jāskolo tālāk. **Andrejs Dragūns** pierunā un iedrošina **Luciju** likt eksāmenus iekļūšanai arī ģimnāzijā Jēkabpilī. Šajā laikā viņa jau raksta dienasgrāmatu. Pēc ģimnāzijas beigšanas Gricgalē ierodas **Mēmeles** skolas direktors **Oto Ģērķis** un aicina **Luciju** būt par skolotāju.

1948.

Divdesmit viena gada vecumā reizē ar skolmeistarošanu iestājas **Rīgas pedagoģiskajā institūtā** studēt neklātienē.

Staburags, 2003.25.III. Rakstniece nesēž, rokas klēpī salikusi.

1957.

„Tolaik jau biju izgājusi pie vīra, dzīvoju un strādāju **Jēkabpilī** Brīvības ielā 212 uz *Brīvās Daugavas* redakciju nesu pirmo publicēšanai domāto tekstu. [...] tur bija kāpnes uz otro stāvu – sudrabkrāsā, un margas ar virpotiem reliņiem. [...] no *Brīvās Daugavas* sākot, es pamazām iegāju rakstniecībā. [...] grupiņa vēl jaunu cilvēku [...] redakcijas paspārnē nodibinājām **JJAA** (Jēkabpils jauno autoru apvienību). Ļoti labas attiecības jaunajiem autoriem bija ar redaktori **Lilianu Cirsi** – viņa prata aizstāvēt mūsu pirmās publikācijas. [...] Mūsu apvienības pirmais konsultants bija rakstnieks **Eduards Salenieks**.”

Lucija Ķuzāne. Brīvā Daugava, 2009.23.X!! Pa sudraba trepēm.

1959.

Pirmā publikācija – tēlojums **Krastos** laikrakstā Padomju Daugava ar pseidonīmu **Uldis Kūla**.

Enciklopēdija Latvija un latvieši, 1992.

V. Ancītis. Karogs, 1987.11. Augšzemes rakstniece.

1962.

Lucija Ķuzāne ir literārās apvienības vadītāja, Jēkabpils 1. vidusskolas latviešu valodas skolotāja. [...] rakstīt – tā jau ir vajadzība.

Jauno autoru apvienības literārā lappuse.

Liliana Cirse. Padomju Daugava, 1962.26.VII

Kad sirds jūt laikmeta elpu.